

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Justitie en Veiligheid
Mevrouw D. Yeşilgöz-Zegerius
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 21 juni 2022

betreft Vragen over richtlijn en aanbeveling strategische rechtszaken tegen publieke participatie (COM(2022)177 en 2002/758)

ons kenmerk 171543U

Geachte mevrouw Yeşilgöz-Zegerius,

De vaste commissie voor Europese Zaken heeft in haar vergaderingen van 10 mei en 14 juni 2022 gesproken over de richtlijn en aanbeveling strategische rechtszaken tegen publieke participatie¹ en het bijbehorende BNC-fiche². De commissie heeft de gelegenheid gegeven tot schriftelijk overleg. De leden van de **GroenLinks**-fractie hebben in dat kader de volgende vragen.

De leden van de GroenLinks-fractie danken de regering voor de appreciatie in het BNC-fiche en zijn het eens met de constatering dat een gezonde democratie en rechtsstaat vereisen dat journalisten, mensenrechtenverdedigers en andere personen en organisaties die zich inzetten voor het algemeen belang vrij en actief kunnen deelnemen aan het publieke debat. Nu de zogeheten SLAPPs (strategische rechtszaken tegen publieke participatie) deze vrijheid in gevaar brengen, zijn deze leden van mening dat op dit punt snel actie moet worden ondernomen. Daarom hebben zij nog een aantal vragen.

In aanbeveling 2002/758 moedigt de Commissie lidstaten aan om de waarborgen uit de richtlijn die SLAPPs beoogt tegen te gaan ook in de nationale wetgeving te verankeren. De leden van de GroenLinks-fractie vragen u of u van plan bent om dit advies over te nemen? En zo nee, kan u onderbouwd uiteenzetten waarom u dit niet van plan bent?

Van het aspect uit de aanbeveling dat ziet op het vergroten van de kennis en vaardigheden van zowel mogelijke SLAPP-doelwitten als rechtsbeoefenaars schrijft de regering pas werk te willen maken

---

¹ Richtlijn 'tot bescherming van bij publieke participatie betrokken personen tegen kennelijk ongegronde of onrechtmatige gerechtelijke procedures', COM(2022)177, d.d. 27 april 2022 en aanbeveling 2002/758 over 'de wijze waarop journalisten en mensenrechtenverdedigers die betrokken zijn bij publieke participatie kunnen worden beschermd tegen kennelijk ongegronde of onrechtmatige gerechtelijke procedures', d.d. 27 april 2022. Zie E-dossier [E220015](#) op www.europapoort.nl

² Kamerstukken I, 2021/22, 36 009, C.

datum 21 juni 2022

ons kenmerk 171543U

blad 2

als SLAPPs Nederlandse journalisten in de toekomst aantoonbaar gaan belemmeren. De leden van de GroenLinks-fractie vragen daarom welke waarborgen de regering heeft dat deze strategie geen nodeloze risico's in het leven roept, nu er signalen uit veel omringende landen komen dat SLAPPs de rechtsstaat bedreigen en ondermijnen. Welke mogelijke nadelen ziet u aan deze keuze? En welke voordelen?

De leden van de GroenLinks-fractie geven aan dat volgens de aanbeveling lidstaten ervoor dienen te zorgen dat SLAPP-doelwitten individuele steun krijgen van daarvoor aan te wijzen organisaties die voor dit doel geld ontvangen van de overheid. Deze leden vragen of u van plan bent om de aanbeveling op dit punt te implementeren. En zo nee, waarom niet? Heeft u al stappen ondernomen op dit gebied? En welke organisaties heeft u voor dit doel indachtig, in het bijzonder wat betreft mensenrechtenverdedigers niet zijnde journalisten?

De regering geeft aan de doelstelling van de richtlijn te steunen, maar noemt de regels voor het aanpassen van de civiele procedure voor SLAPPs die de richtlijn bevat 'vergaand', tot teleurstelling van de leden van de GroenLinks-fractie. In plaats van de vlucht voorwaarts te kiezen en SLAPPs in Nederland te voorkomen, en in andere EU-lidstaten in te dammen, is de regering voorstander van het gebruiken van andere instrumenten die zijn vastgesteld op basis van artikel 81 VWEU, en in het geval van de proceskostenvergoeding wijst de regering naar de richtlijn handhaving IE-rechten³. Deze leden vragen u uiteen te zetten waarom deze alternatieven geschikter worden geacht acht voor het bereiken van de doelstelling van de richtlijn over SLAPPs dan deze richtlijn zelf. Zij vragen welke voor- en nadelen u ziet bij deze keuze en welk afwegingskader aan de beslissing voor deze keuze ten grondslag lag. Hoe gaat het gebruikmaken van deze alternatieven er in de praktijk uit zien en welke stappen heeft de regering gezet? Is de regering voornemens dit om te zetten in de nabije toekomst om het gebruik van deze alternatieven te bewerkstelligen?

De installatie van een soort preprocedure voor de rechtspraak die kan plaatsvinden voor de inhoudelijke procedure aanvangt, in lijn met de richtlijn, zal volgens de regering mogelijk ook onrechtmatig processen kunnen vertragen. Het alternatief dat lidstaten mogen bepalen dat de rechter een vordering ambtshalve kan afwijzen is volgens de regering meer een oplossing voor de betrokkenen. De leden van de GroenLinks-fractie vragen daarom of u op de hoogte bent van de mogelijkheden die andere EU-lidstaten hiervoor hebben.

Het in kaart brengen van de gevolgen van de rechtspraak om te voorkomen dat misbruik van procedures wordt verlengd onderschrijven de leden van de GroenLinks-fractie als een essentiële zaak. Bent u het met deze leden eens dat dit EU-breed zou moeten gebeuren, en dat daar vervolgens EU-breed een oplossing voor moet worden gevonden? En zo nee, waarom niet? Bent u van plan om hiertoe stappen te ondernemen, en zo nee, waarom niet? En zo ja, welke stappen, zo vragen deze leden.

---

³ Richtlijn nr. 2004/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de handhaving van intellectuele eigendomsrechten

datum 21 juni 2022

ons kenmerk 171543U

blad 3

De commissie voor Europese Zaken ziet uw reactie op bovengenoemde vragen met belangstelling tegemoet en ontvangt deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

Voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken,
M.G.H.C. Oomen-Ruijten